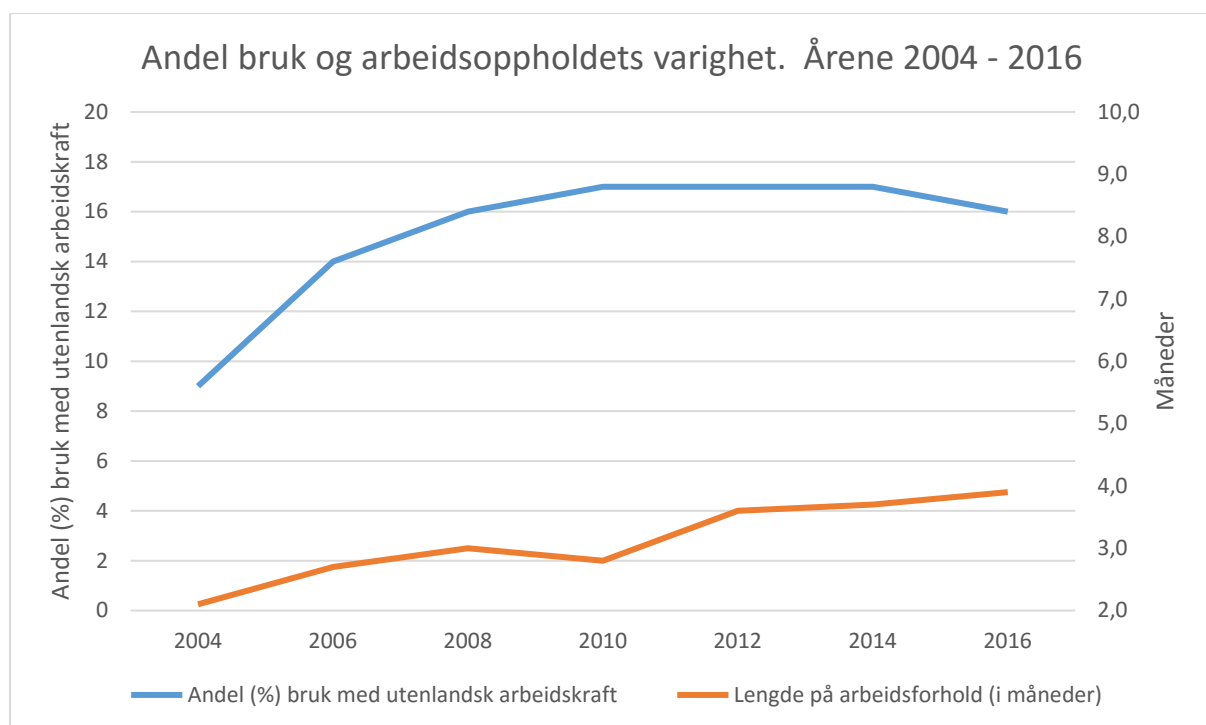

Stabil bruk av utenlandsk arbeidskraft i norsk landbruk

Norsk landbruk har behov for arbeidskraft fra utlandet. Tidligere var dette først og fremst aktuelt innenfor frukt- og grøntsektoren. I økende grad har vi sett at utenlandsk arbeidskraft også benyttes i andre produksjoner og har blitt en naturlig del av landbruket.

Figur 1. Arbeidsinnvandring i norsk landbruk

Omfang i bruken av utenlandsk arbeidskraft

Med utgangspunkt i en nasjonal spørreundersøkelse som har gått ut til et representativt utvalg norske bønder annethvert år siden 2002, ser vi at det etter en jevn vekst i bruken av utenlandsk arbeidskraft fram til 2008 nå ser ut til å ha stabilisert seg. I 2004 rapporterte rundt 9 % av brukene at de brukte utenlandsk arbeidskraft. I årene etter 2008 har andelen ligget rundt 16-17 %.

I vårt materiale varierer det gjennomsnittlige antallet arbeidsinnvandrere pr bruk mellom 2,8 og 3,9. I 2016 var gjennomsnittet 3,9 utenlandske arbeidere. Vi ser at det er en svak økning i den gjennomsnittlige lengden på oppholdstiden til arbeiderne. Dette har økt fra 3 måneder i 2008 til 3,9 måneder i 2016. Dette gjenspeiler sannsynligvis at utenlandsk arbeidskraft etter hvert også benyttes til annet enn tradisjonelt sesongarbeid.

Hvilke produksjoner?

Tabell 1. Andel bruk som har brukt arbeidsinnvandrere. Fordelt på hovedproduksjon.

	2004	2006	2008	2010	2012	2016
Melkeproduksjon	9	14	16	20	21	22
Husdyrhold	7	11	11	14	13	13
Kornproduksjon	5	10	11	14	8	6
Planteproduksjon	36	39	45	51	39	31
Totalt	9	14	16	17	17	16

Det er også interessant å vite litt mer om hvilke bruk som i hovedsak benytter arbeidsinnvandrere. Dette presenteres i tabell 1. Prosentene fra de enkelte produksjonene i tabell 1 må tolkes med forsiktighet pga. at antallet respondenter i noen grupper er lavt.

Tradisjonelt er det i sesongproduksjoner som frukt, bær og grønnsaker vi ser mest bruk av utenlandsk arbeidskraft. Fortsatt er det i planteproduksjon (bær, frukt og grønnsaker) vi finner flest arbeidsinnvandrere. Litt over 30 prosent av disse brukene benyttet arbeidsinnvandrere i 2016. Samtidig ser vi at bruken av utenlandsk arbeidskraft øker jevnt i melkeproduksjonen. Mens kun i underkant av 10 prosent av brukene i 2004 benyttet utenlandsk arbeidskraft, er denne andelen i 2016 økt til i overkant av 20 prosent.

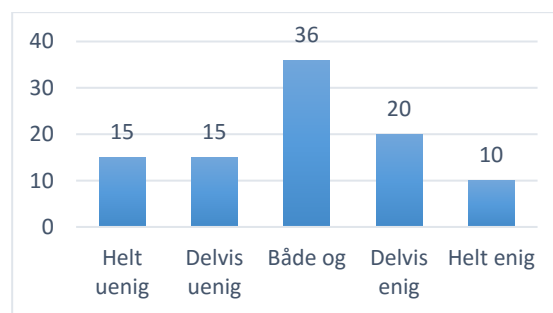
Det er grunn til å tro at økningen av arbeidsinnvandrere i melkeproduksjonen henger sammen med økningen i relativt store produksjonsenheter, og drift i store fjøs der samdriften er avsluttet.

Holdninger til arbeidsinnvandring

Mange ulike forhold avgjør hvordan utviklingen vi bli i åra framover. Bøndenes holdninger til arbeidsinnvandring er et viktig moment i dette. For å få en pekepinn på hvordan bøndene stiller seg har vi helt generelt spurt bøndene om hvor enige/uenige

de er i påstanden «Jeg er skeptisk til økt arbeidsinnvandring i landbruket».

Fordelingene ses i figur 2.

Figur 2. Skepsis til økt arbeidsinnvandring.

I 2016 ser vi at det er omtrent like mange som er enige som uenige i denne påstanden. Siden 2008 har fordelingen vært stabil.

Kontaktpersoner:

Jostein Vik,

Seniorforsker ved Norsk senter for bygdeforskning

+47 73 59 19 57

Jostein.vik@bygdeforskning.no

Alexander Krogsrud Thanem,

Forskningsassistent ved Norsk senter for bygdeforskning

+47 73 59 89 73

alexander.thanem@bygdeforskning.no

Fakta om Trender i norsk landbruk

Trender i norsk landbruk er en spørreundersøkelse blant norske gårdbrukere som har blitt gjennomført av Norsk senter for bygdeforskning hvert annet år siden 2002. Gjennomsnittlig antall respondenter per år er 1695. Undersøkelsen er i sin helhet finansiert av Bygdeforskning og er en del av den strategiske instituttsatsingen (SIS) «Landbruk og bønder i endring – mellom økonomi, politiske skift og grønne trender».

Norsk senter for bygdeforskning

Universitetsenteret Dragvoll, N-7491 Trondheim
Besøksadresse: Idrettsbygget, Loholt allé 81
Telefon: 73 59 17 29, Telefax: 73 59 12 75
post@bygdeforskning.no, bygdeforskning.no